

הנדון:

קיצ אלקטרוני

ותרו המשיהיעשר יום לתאריך שכיול להיות גורלי:

5.2.1971

היום שבו תסתיים, רשמית, הפסקת-האש. האם תתחדש האש? מחול המוות. ההרס. ההסלמה. המלחמה ה-10 טוטאלית. העימות הגלובלי. האמנם?

תקווה הרווחת היא שתאריך זה יישאר יום שיגרות, שאיש לא יזכור אותו כעבור כמה שבועות. סתם עוד יום של חול. האש לא תתחדש. מדוע?

מפני שמוסקבה עסוקה בהכנות לקונגרס המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, שהכרעו-תיו עשויות להשיע גם על העניינים שלנו. איזה קו ינצח? מי יהיו החברים החדשים בוועדת המפלגה לענייני המיורח התיכון — הוועדה הקובעת את המהלכים הסובייטיים באיזור.

וגם מפני שניתן עדיין למצוא טכסיסים ותחבולות, שיאפשרו למצרים לסחוב עוד קצת את ביצוע הדוקטרינה של עבד-אל-נאצר: שהפסקת-אש ללא התקדמות לקראת ההסדר, פירושה השלמה עם הכיבוש. מישוהו — מועצת-הביטחון, יארינג, האמריקאים — יבקש את המצרים להמשיך עוד קצת, והם ייעתרו.

היום יגיע, היום יעבור. ולכולנו תהיה הרגשה גדולה של הקלה.

אך אזי לנו, אם הקלה זו תהפוך לאישות.

מפני שהפסקת-האש לא תהיה נצחית. הדחייה עלולה להיות לתודשי-חודשיים-שלושה בלבד.

קיצ אלקטרוני 1971 עלול להיות — כפי שמשה דיין היה אהוב לומר, בימינו הטובים: קיצ אלקטרוני.

לא מפני שישראל רוצה בכך. ולא מפני שמצרים רוצה בכך. אלא מפני שגם ישראל וגם מצרים כפון-פות עתה לאינטרסים הרבה יותר גדולים: האינטרסים של שתי מעצמות-העל.

הפכנו להיות כלים על לוח ה- שהמט העולמי.

כלים היכולים לזוז קצת גם מעצמם. אבל לא הרבה.

כלים שבכל המהלכים הגדולים — ידיום גדולות מוזות אותם.

מחנה-השדום מקובל להגיה שזה טוב.

מקובל לחשוב שהגדולים אחראים הרבה יותר מן הקטנים. שווינגטון ומוסקבה אח-ראיות יותר מירושלים וקאהיר.

כי עליהן — גורל העולם. חיים או מוות למאות מיליונים. על כן נאלצות הן לדאוג להרגעה, להסי-דר, לשלום.

זה נכון — בתיאוריה. זה לא תמיד נכון — בפרקטיקה.

כי הגדולים יכולים לשנות. והם שונים לעיתים קרובות מאוד, כי שהדבר נוגע לחייהם ולמותם של אחרים.

ימים האחרונים הדליפו מקורות רמירדג בירושלים פרט היסטורי בעל משמעות עצומה.

כמלאת שנה להחלטת ממשלת גולדה מאיר להפציץ את מצריים בעומק, הדליפו מודליפיה-הממשלה

כי אותה החלטה נתקבלה בידיעת ארצות-הברית,

מטרת ההפצצות היתה, כזכור, להפיל את מישטרו של גמאל עבד-אל-נאצר. זיהי ה-אמת, למרות שהוכחה פעמים אין-ספור, אחרי הכישלון.

התוצאה היתה, כזכור, הפוכה: המישטר ה-נאצרי, שהחל כושל, התחזק מחדש ונישא על גלי הזעם של המוני מצריים.

ההפצצות לעומק הביאו למצ-יים את הטילים הסובייטיים, ו-לאחר מכן צוותות סובייטיים ו-טייסים סובייטיים.

בראינו עם גיימס רסטון מניו-יורק טיימס, הודה בכך אנוך אל-סאדאת בגלוי. הוא סיפר כי ביום בו נהרגו עשרות פוע-

הרע לישראל. הם רצו רק להיטיב לעצמם.

הם השתמשו בישראל כדי להפיל מישטר פרו-סובייטי, ולהחזיר את מצריים לתחום ההשפעה שלהם.

כפי שעשו ב-1955, כשרצו להכריח את מצריים להצטרף לברית בגדאד. כפי שעשו הבריטים והצרפתים ב-1956.

לינו להבין שבשעה בה משחקים ה-ערבים ואנחנו בגיולות מתחת לשולחן, מתנהל על השולחן משחק השחמט הגלובלי של הגדולים.

במישחק זה יש לשני הגדולים אינטרסים ברורים:

האמריקאים רוצים להחזיר לעצמם את ההשפעה המכרעת

בעולם הערבי, לעצור ולהסיג את ההשפעה סובייטית.

הסובייטים רוצים לשמור על העמדות שכבשו בעולם הערבי, ואם אפשר — להרחיבן ולחזקן.

האמריקאים רוצים לשכנע את ה-ערבים בנכונותו של כלל, שאותו השמיע, כנראה, ג'וזף סיקסו בשיתחו האחרונה עם עבד-אל-נאצר: "הרוסים יכולים לתת לכם מלחמה. אבל רק האמריקאים יכולים לתת לכם הסדר-שלום, שיחזיר לכם את השטחים הכבושים."

הסובייטים רוצים לשכנע את הער-בים שהאמריקאים הם בני-בליעל, המעודדים את ישראל להחזיק בכל השטחים שכבשו ולסכל את מאמצי-השלום.

זהו המישחק כרגע.

הוא מסוכן מאוד-מאוד. לננו.

פני שהוא עגול זהביא לחידוש הקרבות עוד כאביב או בקיץ 1971.

איני אומר כי האמריקאים ו/או הסובייטים רוצים בחיסול הפסקת-האש. לגמרי לא. אני משוכנע כי אלה גם אלה מעוניינים שהפסי-קת-האש תימשך, שלא תהיה הסלמה, ש-תימנע כל סכנה של מלחמה העלולה לסכך אותם בעימות גלובלי.

אבל גם האמריקאים וגם הסובייטים מוכ-נים להגיע לפך התהום, באותו מישחק ש-הרחוץ האמריקאי ג'ון פוסטר דאלס הג-דירו כמישחק-עברי-פירפח.

ובטעות, לגמרי בטעות, עלולים הערבים ואנחנו להידחק לתוך ה-יתחום.

אמריקאים להצו על ישראל לחזור לשיתות-יארינג, כדי למנוע את חידוש הקרבות בתאריך הגורלי: 5.2.71.

אולם אין הם לוחצים על ישראל לעשות את הצעד המכריע, ולגלות סוף-סוף את מפת-השלום שלה.

כבר התנסונו לא פעם באולטיי-מטומים אמריקאיים. הפעם אין.

לפי שעה אין. מדוע?

זה לא בוער לאמריקאים. הם רוצים שה-מצרים יבינו היטב-היטב שרק אולטימטום אמריקאי יכול לאלץ את ישראל להסכים לחזור לגבולה הקודם, גם במיגרת הסכס-שלום. ואולטימטום כזה לא יהיה עד אשר תתרחק מצריים מברית-המועצות ותסלק אז השפעתה המכרעת במרחב.

בינתיים עובר הזמן.

ובזמן הזה אין הסובייטים לוחצים על מצריים להצחיר כפה מלא ובצורה חרימשי-מעית שתמורת הנסיגה הישראלית לגבולות הקודמים היא תכונן שלום של ממש, עם סיווריהביטחון הדרושים.

להיפך. הסובייטים מעודדים את המצרים להכריז השכם והערב שהפסקת-האש תחלוף בקרוב, שי-המלחמה תתחדש כמלוא עוצמי-תה.

מדוע?

כדי לשכנע את המצרים, ואת שאר תומכי ברית-המועצות במרחב, שרק בעזרת תמיכה מדינית וצבאית מאסיבית מצד ברית-המוע-צות הן יכולות להחזיק מעמד ולקבל בחזרה את שטחיהן הכבושים.

אלה הם כללי המישחק.

הי הסכנה? זוהי פצצת זמן, המתקתת מדי תחת לרגלינו.

באיזה שהוא רגע עלולים הסובייטים לח-שש שאם יימשך המצב הנוכחי, עלולים עמי ערב באמת להשתכנע שהעזרה הסוביי-טית אינה מובילה להחזרת השטחים, וש-מוטב להם לפנות לארצות-הברית.

באותו רגע ייפגשו כל המרכיבים הכי-מיים: הסכבת של גולדה מאיר, שאינה רוצה לחזר על סיפוח שטחים; הרגשות של הער-בים, שלא יוכלו עוד לחכות באפס-מעשה; ההמתנה המחושבת של האמריקאים; הפחד הסובייטי מפני איבוד ההשפעה במרחב.

פגישה זו תיצור התפוצצות אדירה — ואולי הגדולה במלחמות ישראל-ערב.